

Profesionālie sarni pamazām piepildās

Iegūt svaigu informāciju un iespaidus, ģenerēt jaunas idejas un turklāt reāli reizēm sajūst arī kādu pagriezieni uz labu tehniskā nodrošinājuma ziņā — tas ir gandrīz cerīgi, lai sacītu, ka darbs šķiras.

Tā varētu teikt arī par RTU Zinātnisko bibliotēku, klausoties direktores Aijas Janbickas stāstījumā — gan par vērojumiem un iecerēm pēc Vācijas bibliotēku apmeklējuma, gan par Sorosa fonda dāvinājumu, gan par jaundibināto Latvijas akadēmisko bibliotēku asociāciju, kuras prezidente arī ir mūsu bibliotēkas direktore.

«Oldenburgas bibliotēkas aura bija brīnišķīga...»

No 3. līdz 21. septembrim Latvijas bibliotēku darbinieku grupa sešu cilvēku sastāvā piedalījās pieredzes gūšanas braucienā pa Vācijas bibliotēkām gan tās bijušajā rietumu, gan austrumu daļā, iepazīstoties ar dažādu līmeņu — valsts (t.s. zemes), kā arī mācību iestāžu bibliotēkām.

«JI» lasītājus — RTU bibliotēkas apmeklētājus — šķiet, visvairāk varētu interesēt pēdējās no minētajām.

— Bijām trijās universitāšu bibliotēkās: Minstere, Hamburgā un Oldenburgā, — stāsta A.Janbicka. — Visjaukākā man likās Oldenburgas universitātes bibliotēka — jauna, moderna, pilnībā automatizēta. Pati aura šajā bibliotēkā bija brīnišķīga, patikama darbinieku attieksme pret lasītājiem. Zāles pilnas ar cilvēkiem. Visas vietiņas — gan pie logiem, gan speciālās kabinetēs — bija aizņemtas. Bija lasītāju vietas, kas norobežotas kā mazas istabiņas, ar galdiņu un stikla skapīti, kur ielikts termoss, sviestmaizes, personīgās lietas. Studenti tur pavada mācoties cauru dienu un jūtas ļoti omulīgi. Līdzpaņemtus datorus var pieslēgt pie kopējā tīkla un iegūt vajadzīgo informāciju. 98% no fonda ir brīvpieejā. Grāmatas izsniedz uz mājām, un tas tiek reģistrēts automātiski ar svitru kodu palīdzību, ir arī automatizēta grāmatu rezervēšana. Zālēs ir konsultanti, kas ir specializējušies pa atsevišķām tēmām, veicot pamišus arī literatūras komplektēšanu un apstrādi. Šāda pienākumu maiņošana darbiniekiem veido plašāku ieskatu par bibliotēkas darbu kopumā un lasītāju vajadzībām.

Žurnālus var lasīt no kompaktdiskiem, kā arī tradicionālā iespiestā veidā.

Minsteres universitātes bibliotēka ir ļoti sena, ar apmēram 120 filiālēm. Tajā ir izveidots bibliotēkas automatizācijas tīkls kopā ar pašas universitātes tīklu, kur studenti var uzzināt arī notikumus un ziņas par savu augstskolu. Ir izveidots Baltijas studiju centrs Minsteres universitātes paspārnē, kur var mācīties Baltijas valstu valodas un iegūt filologa diplomu.

Vācijā ir t.s. Vācu bibliotēku institūts, kas koordinē visu bibliotēku darbu, kopkatalogu veidošanu, attīsta tehnoloģiju.

Apvienojoša sabiedrisko bibliotēku organizācija Latvijā —

Akadēmisko bibliotēku asociācija

9. novembrī jaundibinātā Latvijas akadēmisko bibliotēku asociācija saņēmusi reģistrācijas apliecību par savu sabiedriskas organizācijas statusu ar juridiskas personas tiesībām.

— Galvenais mērķis, nodibinot šādu asociāciju, ir nodrošināt optimālu informācijas apgādi mūsu lasītājiem, — secina A.Janbicka. — Vēlamies panākt koordināciju literatūras iegādē, lai nebūtu dublēšanās augstskolu starpā. Tagad gadās, ka kādā jomā ir dziļš literatūras trūkums, citā materiālu iegādāts par daudz. Ir domāts arī par apakšsekciju veidošanu — komplektēšanas, automatizācijas, bibliogrāfijas, profesionālās izglītības.

Asociācijas uzdevums ir pilnvērtīgi nodrošināt ar zinātnisko literatūru mācību procesu, zinātniekus un tautsaimniecības speciālistus. Katra Latvijas augstskolas bibliotēka ir pakļauta savai ministrijai pēc attiecīgā profila, tādēļ, apvienojoties asociācijā, būs vieglāk panākt kaut ko kopīgu, piemēram, izstrādāt bibliotēku likumdošanu, cīnīties par lielāku līdzekļu piešķiršanu.

— Izstrādāsim kopīgus dokumentus, un, kaut arī iesim katrs uz savu ministriju, tomēr lūgumam no asociācijas ir cits svars, — atzīst A.Janbicka. — Meklēsim sadarbību ar pasaules asociācijām, piedalīsimies pieredzes braucienos, kongresos. Būt prezidentei ir smags sabiedrisks pienākums, bet, ja katrs paliksim, kādi esam, un kopā necinisīsimies, nekādas uzlabošanās mūsu darbā nevar būt.

Šis darbs aptver 10 Latvijas bibliotēkas — augstskolu, zinātniskās un akadēmiskās, bet vienotais Latvijas bibliotēku informācijas tīkls LIBNET, kura projekta izstrādāšanas grupā arī strādā A.Janbicka, paredz visu Latvijas bibliotēku kopkataloga veidošanu un automatizāciju, un ir cerības, ka līdzekļus šim mērķim varēs saņemt no Eiropas savienības.

Sorosa fonda 10 000 dolāri — RTU bibliotēkas automatizācijai

— Aprīlī mūsu bibliotēkai bija jāiesniedz sīki izstrādāts projekts ar pamatojumu un tāmi, kā izmantosim līdzekļus, ko Sorosa fonds varētu piešķirt mūsu bibliotēkas automatizācijai, — stāsta direktore. — Saņēmām 10 000 dolāru un nopirkām piecus datorus, vēl dažas iekārtas un printerus. Par piešķirtajiem Zinātnes padomes līdzekļiem nopirkām bibliotēkas automatizētās sistēmas ALISE nākošās apakšsistēmas, lai varētu turpināt tālāku bibliotēkas darba automatizāciju.

Apakšsistēmā «Lasītājs» ar datora palīdzību var pēīt elektronisko katalogu, kurā ievadīta visa kopš 1994. gada 1. janvāra saņemtā literatūra. To var meklēt pēc 20 dažādiem kritērijiem — pēc temata, autora, valsts, izdevniecības, kāda vārda grāmatas nosaukumā.

Apakšsistēma «Abonements» paredz visu 12. — 13 tūkstošu lasītāju ievadišanu datu bāzē. Ar laiku paredzēts iegādāties svitru kodu sistēmu, kas ļautu paņemtās grāmatas automātiski reģistrēt, regulāri izdrukāt parādniekus.

Savukārt «Analitikas» galvenais uzdevums ir apkopot RTU mācību spēku publicēto darbu bibliogrāfiskos aprakstus un nodrošināt informācijas meklēšanu par aktuālām tēmām no laikrakstiem, žurnāliem, rakstu krājumiem.

— Ar pasniedzēju publikāciju uzskaiti ieejam Latvijas bibliogrāfiskajos resursos, — sarunai pievienojas direktores vietniece Anna Broliša. — Kur gan citur, ja ne pie mums, varēs uzzināt, ko ir uzrakstījuši RTU mācībspēki un zinātnieki?

Jautājums, kā jūtat, ietver sevi arī atbildi. Patiesi — kur gan citur?
(Turpinājums 8.lpp.)

Profesionālie sapņi. . .

(Turpinājums no 7.lpp.)

Pašlaik LU kolēģi uzstāda minētās apakšsistēmas bibliotēkas lokālajā tīklā, tad to pievienos arī starptautiskajam INTERNET tīklam, kas ļaus no RTU bibliotēkas lasītavas ielūkoties, piemēram, Amerikas Kongresu bibliotēkas katalogā, palasīties klātpielikto anotāciju, smelties vajadzīgas izziņas.

Apvārsnis paplašinās, tā robeža attālinās, pamazām RTU Zinātniskās bibliotēkas darbinieku profesionālie sapņi pārtop īstenībā. Bet kāda ir skaudrā realitāte — tekošais jumts, mitrās grāmatas, par kurām bibliotekārēm sāpēja sirds pavasarī?

Lasītavu korpusa jumta segums vasarā tika salabots, — applicina direktore. — Parkets katalogu zālē tika notirts, bojātie dēļiši apmainīti. Diemžēl desmitstāvu torni darīti nav nekas, joprojām no jumta lietus laikā tek pa sienām lejup, augšējos stāvos veidojas plaisas. Izdevās gan izcīnīt līdzekļus automatiskās ugunsdzēsšanas signalizācijas sistēmas uzstādīšanai, bet kavejas līguma noslēgšana. Ceram, ka vēl šogad tas tiks atrisināts.

Tā jau parasti ir — cilvēkiem, kas čakli strādā, arvien jauni darbi rodas klāt — it kā paši no sevis, katrs iepriekšējais piesaka nākamo, katra ideja tiecas realizēties. Īss gandarījuma brīdis un atkal — tālāk, paturot prātā galveno: te, RTU bibliotēkā, arī aug un attīstās mūsu tautas inteliģence.

Ilze Štrodaha